

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

ДЕЛО Г.С. СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ

(Жалба №36538/17)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

4 април 2019 г.

Това решение ще стане окончателно при условията на чл. 44 § 2 от Конвенцията. Може да бъде предмет на редакционни промени.

По делото Г.С. срещу България,

Европейският съд по правата на човека (Пето отделение), заседаващ в състав:

Ангелика Нусбергер (Angelika Nußberger), *председател*,

Йонко Грозев (Yonko Grozev),

Шиофра О'Лиъри (Síofra O'Leary),

Мартинш Митс (Mārtiņš Mits),

Габриеле Куцко-Щадлмайер (Gabriele Kucsko-Stadlmayer),

Летиф Хюсеинов (Lətif Hüseyinov),

Ладо Чантурия (Lado Chanturia), *съдии*,

и Клаудия Вестердик (Claudia Westerdiek), *секретар на отделението*,

След закрито заседание, проведено на 19 март 2019 г.,

Постановява следното решение, прието на същата дата:

ПРОЦЕДУРА

1. Делото е образувано по жалба (№36538/17) срещу Република България, подадена в Съда на основание чл. 34 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи ("Конвенцията") от грузинския гражданин, г-н Г.С. ("жалбоподателя"), на 22 май 2017 г. Председателят на отделението е допуснал молбата за неразгласяване на самоличността на жалбоподателя. (правило 47 § 4 от Правилника на Съда).

2. Жалбоподателят е представляван от г-н Н. Бибилашвили и г-н Ш. Манелидзе, адвокати, практикуващи в Тбилиси, Грузия. Българското правителство („Правителството“) се представлява от правителствения агент г-жа И. Станчева-Чинова от Министерство на правосъдието.

3. Жалбоподателят твърди по-конкретно, че решението на българските власти да го екстрадират в Иран, ако бъде изпълнено, ще го изложи на телесно наказание, противоречащо на чл. 3 от Конвенцията, в тази държава.

4. На 30 май 2017 г. Съдът, по молба на жалбоподателя, указва на Правителството съгласно правило 39 да не го екстрадира в Иран до приключването на това производство. Съдът дава приоритет на жалбата съгласно правило 41 и уведомява правителството съгласно правило 54 § 2 (b).

5. На 31 юли 2017 г. Правителството на Грузия, което е уведомено за правото му да представи писмено становище (чл. 36 § 1 от Конвенцията и правило 44 § 1), заявява, че няма да упражни това право, като добавя, че очаква Съдът да се придържа към своя последователен подход по делата за екстрадиция, повдигащи въпроси по чл. 3 от Конвенцията.

ФАКТИТЕ**I. ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ДЕЛОТО**

6. Жалбоподателят е роден през 1951 г. и в момента е задържан в затвора в гр. София.

А. Арестът и задържането на жалбоподателя въз основа на червена бюлетина на Интерпол

7. На 17 декември 2016 г. жалбоподателят пристига от Кутаиси, Грузия в София, България. Когато се опитва да премине през паспортния контрол на Летище София, той е арестуван на основание червена бюлетина, издаден аот Националното централно бюро на Интерпол за Иран на 14 септември 2016 г.

8. Според червената бюлетина, на 24 юни 2016 г. жалбоподателят и друго лице са откраднали чрез измама чанта, съдържаща 50 000 евро, от бюро за обмяна на валута в Техеран. Предполагаемият съучастник на жалбоподателя е арестуван, но жалбоподателят е напуснал Иран в същия ден.

9. В бюлетината се посочва, че престъплението, във връзка с което се издирва жалбоподателят, е по чл. 656 от иранския Наказателен кодекс (вж. параграфи 38-40 по-долу) и че максималното наказание за него е три години лишаване от свобода.

10. На следващия ден, 18 декември 2016 г., Националното централно бюро на Интерпол за Иран потвърждава, че жалбоподателят все още се издирва, и изпраща на българските власти копие от заповедта за ареста му на персийски език.

11. На същия ден българските органи на прокуратурата задържат жалбоподателя за седемдесет и два часа. На 21 декември 2016 г. те искат от Софийския градски съд да го задържи под стража за срок от четиридесет дни до получаване на официална молба за екстрадиция от иранските власти.

12. Софийският градски съд изслушва искането на органите на прокуратурата в същия ден. В заключителното си изявление жалбоподателят посочва:

„[И]зпращането ми в Иран би било несправедливо, защото те нямат закони, те решават каквото си искат, ще ми припишат това и няма да се прибера. Вие знаете техните закони! Нямам кой да ме защити там. Те нямат закони и съдии, а решават каквото си поискат. Можете ли да дадете овцата на вълците?”

13. След обсъждане непосредствено след заседанието, Софийският градски съд удовлетворява искането на прокуратурата. Той отбелязва *inter alia*, че на този етап все още не решава дали да екстрадира жалбоподателя, а само дали междувременно да го задържи.

14. Назначеният от съда адвокат на жалбоподателя обжалва определението. Въпреки това, когато жалбата е разгледана от Апелативен съд - София на 27 декември 2016 г., жалбоподателят казва, че не е дал указания на назначения от съда адвокат да я подава и желае да бъде представляван от адвокат по свой избор. С оглед на изявлението на жалбоподателя, съдът прекратява производството по обжалване.

Б. Иранската молба за екстрадиция по отношение на жалбоподателя

15. През януари 2017 г. иранските власти представят на българските власти молба за екстрадиция по отношение на жалбоподателя. В молбата се посочва, че деянието, за което се твърди, че е извършено от него, представлява престъпление по чл. 656, ал. 4 от иранския Наказателен кодекс (вж. параграфи 38-40 по-долу), и се уточнява, че според текста на тази разпоредба, предвиденото наказание е от шест месеца до три години лишаване от свобода.

16. В молбата иранските власти уверяват съответните българските институции, че жалбоподателят няма да бъде подложен на изтезания или нечовешко отношение, ако бъде екстрадиран в Иран. Освен това те изразяват желанието си да изпълнят молби за екстрадиция на България. Въз основа на това, на 26 януари 2017 г. българският

министър на правосъдието потвърждава, че между България и Иран съществуват условия на взаимност по отношение на екстрадициите.

В. Производство по екстрадиция срещу жалбоподателя

1. На първа инстанция

17. На 29 януари 2017 г. в Софийския градски съд е образувано екстрадиционно производство срещу жалбоподателя. Той разполага с адвокат по свой избор и му е предоставен преводач на руски език, който очевидно той говори.

18. На същия ден прокуратурата представя на жалбоподателя и на адвоката му молбата за екстрадиция и приложените към нея документи (вж. параграфи 15 и 16 по-горе).

19. Освен това прокуратурата иска съда жалбоподателят да бъде задържан под стража до приключването на производството по екстрадиция. Съдът удовлетворява това искане на същия ден, 29 януари 2017 г.

20. Съдът изслушва делото за екстрадиция на 6 и 28 февруари, 23 март и 12 април 2017 г.

21. Аргументацията, изтъкната от адвоката на жалбоподателя от самото начало, е че доказателствата, приложени с молбата за екстрадиция, оставят известно съмнение относно действителната дата и час на престъплението, което се твърди, че жалбоподателят е извършил, и че не е могъл да го извърши на първоначално посочената дата и час, тъй като по това време вече е бил напуснал Техеран. Прокуратурата призова съда да прикани иранските власти да изяснят датата и часа на извършване на твърдяното престъпление.

22. Съдът го прави при упражняване на правомощията си по чл. 17, ал. 3 от Закона за екстрадицията и Европейската заповед за арест от 2005 г. (вж. параграф 34 по-долу) и в дипломатическа нота от 5 април 2017 г. иранските власти заявяват, че жалбоподателят е извършил престъплението в 13:40 ч. на 23 юни 2016 г.

23. В заключителното си изявление на 12 април 2017 г. адвокатът на жалбоподателя твърди, че молбата за екстрадиция, дори и допълнена по-късно, не изпълнява формалните изисквания на различни основания. Той казва, че съмненията относно датата и часа на извършване на твърдяното престъпление – 23 или 24 юни 2016 г. – продължават, и че наличните доказателства водят до съмнение дали жалбоподателят наистина е извършил престъплението. Посочва също, че въпреки че България има договори за екстрадиция с много държави, Иран не е сред тях.

24. На същия ден Софийският градски съд удовлетворява молбата за екстрадиция на жалбоподателя в Иран. Той констатира *inter alia*, че молбата за екстрадиция отговаря на всички формални изисквания и че е допустимо да се действа в условията на взаимност между България и Иран. Също така отбелязва, че иранските власти са дали уверения, че жалбоподателят няма да бъде подложен на изтезания или нечовешко отношение и че няма причини да се подозира, че той ще бъде изложен на реална опасност от това отношение. По-конкретно, иранското право предвижда единствено лишаване от свобода за твърдяното престъпление. Не е задача на съда по екстрадицията изследва наказателното дело по същество.

2. Обжалване

25. Адвокатът на жалбоподателя обжалва пред Апелативен съд - София. Той повтаря, че жалбоподателят вече е бил напуснал Техеран по времето, когато твърдяното престъпление е извършено.

26. Заседанието по обжалването се провежда на 9 май 2017 г. Адвокатът на жалбоподателя излага същите аргументи като тези, които е изложил на първа инстанция (вж. параграфи 21 и 23 по-горе).

27. В окончателно решение от същата дата Апелативен съд - София потвърждава решението на Софийски градски съд да удовлетвори молбата за екстрадиция, по същество по същите причини. Също така той отбелязва, че според информацията от иранските власти наказанието, което може да очаква жалбоподателя, е лишаване от свобода.

28. Освен това Съдът решава да задържи жалбоподателя под стража до екстрадирането му до иранските власти.

II. ПРИЛОЖИМО ВЪТРЕШНО ПРАВО И ПРАКТИКА

А. Закон за екстрадицията и Европейската заповед за арест от 2005 г.

1. *Забрана за екстрадиция, която може да доведе до лошо отношение*

29. Чл. 7 от Закона за екстрадицията и Европейската заповед за арест от 2005 г. излага обстоятелствата, при които молби за екстрадиция от България трябва да бъдат отказани. Те включват риск, че лицето, чието предаване се иска, ще бъде подложено „в молещата държава на насилие, изтезание или на жестоко, нечовешко или унижително наказание“, или невъзможност да се гарантират „правата му, свързани с наказателното производство и изпълнението на наказанието, съгласно изискванията на международното право“(точка 5).

30. Тази разпоредба е подобна на предходния чл. 439б, ал. 2 т. 3 от Наказателно-процесуалния кодекс от 1974 г., добавен през 1997 г. Във водещ труд по темата (А. Гиргинов, *Екстрадицията по българското право*, Сиела, 1998 г., стр. 113) се коментира, че текстът ѝ се основава на чл. 3, буква е) от Типовия договор за екстрадиция, приет от Общото събрание на ООН през 1990 г. (Un Doc. [A/RES/45/116](#)).

31. В друг труд (А. Гиргинов, *Международна правна помощ по наказателни дела*, Софи-Р, 2012 г., стр. 45-46) се посочва, че чл. 7, т. 5 от Закона от 2005 г. е включена в изпълнение на задълженията на България по чл. 3 от Конвенцията против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание (вж. параграф 60 по-долу), подписана и ратифицирана през 1986 г.

2. *Информация за приложимия наказателен закон на молещата държава*

32. Чл. 9, ал. 3 от Закона от 2005 г. определя видовете документи, които трябва да бъдат приложени към молба за екстрадиция. Те включват описание на престъплението съгласно законодателството на молещата държава и копие от приложимите законови разпоредби (чл. 9, ал. 3, т. 2).

3. *Проверка на молбата за екстрадиция*

33. Молби за екстрадиция трябва да се отправят чрез българското Министерство на правосъдието (чл. 9, ал. 1 от Закона от 2005 г.). Министърът или упълномощено от

него длъжностно лице проверява молбата и приложените към нея документи. Ако те не отговарят на изискванията по чл. 9, той или тя може да ги върне на молещата държава с посочване на основанията (чл. 10 от Закона от 2005 г.).

4. Възможност за търсене на допълнителни разяснения от молещата държава

34. Съгласно чл. 17, ал. 3 от Закона от 2005 г. съдът, който разглежда делото за екстрадиция, може да поиска допълнителна информация от молещата държава. Тази информация може да се отнася до въпросите, посочени в чл. 9, ал. 3 (вж. реш. №44 от 19.03.2010 г. по в. ч. н. д. №70/2010 г., ВнАС, и прот. опр. от 28.06.2016 г. по ч. н. д. № 2805/2016 г., СГС).

35. В дело от 2009 г., изправен пред недостатъчна информация за наказателното право на молещата държава, Апелативен съд - София многократно иска разяснения и при липса на задоволителен отговор, отхвърля молбата за екстрадиция (вж. реш. № 236 от 10.06.2009 г. по в. н. ч. д. № 90/2009 г., САС).

5. Окончателност на решенията за екстрадиция

36. Чл. 20, ал. 3 от Закона от 2005 г. предвижда, че решенията на апелативните съдилища по дела за екстрадиция са окончателни. Според практиката на Върховния касационен съд такива окончателни решения за екстрадиция не могат да бъдат възобновявани при никакви обстоятелства (вж. реш. №135 от 26.03.2013 г. по н. д. № 194/2013 г., ВКС, III н. о.).

Б. Скорошни решения за екстрадиция в Иран

37. Изглежда, че през последните години, освен този случай, българските съдилища имат повод само два пъти да разглеждат молби за екстрадиция в Иран, и двата пъти отново при условия на взаимност. И в двата случая Апелативен съд - София отхвърля молбите, главно поради това, че лицата, чието предаване се иска, са получили международна закрила. Във втория случай съдът констатира също, че лицето, чието предаване се иска, би било изложено на риск от изтезание или нечовешко или унижително отношение или наказание в Иран поради своите политически възгледи (вж. реш. №129 от 08.04.2015 г. по в. ч. н. д. №306/2015 г., САС, и реш. №279 от 23.09.2015 г. по в. ч. н. д. №881/2015 г., САС).

III. ОТНОСИМА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИРАН

А. Чл. 656, ал. 4 от иранския Наказателен кодекс

38. Според превод на английски език на Пета част от Наказателния кодекс на Иран, публикуван през 2013 г. на уебсайта¹ на Центъра за документиране на правата на човека в Иран, неправителствена организация със седалище в Кънектикът, Съединени американски щати, чл. 656, ал. 4 от Кодекса предвижда:

“Ако кражбата не отговаря на изискванията за наказание за *хадд* (*hadd*)² и отговаря на следните условия, нарушителят ще бъде осъден на лишаване от свобода за срок от 6 месеца до 3 години и до 74 удара с камшик:

1 . <https://iranhrdc.org/islamic-penal-code-of-the-islamic-republic-of-iran-book-five/>, достъп от 5 март 2019 г.

...

4. Крадците са две или повече лица.”

39. Текстът на Пета част от Кодекса, публикуван на персийски език на уебсайт, който действа под егидата на иранския законодателна власт³, също казва, че кражбата по тази разпоредба се наказва с лишаване от свобода за срок от шест месеца до три години и до седемдесет и четири удара с камшик.

40. Същото се казва и в текста на Кодекса, публикуван на персийски език в уебсайт, действащ под егидата на съдебната власт в Техеран.⁴

41. Според доклад от 2014 г. (*Iran's Penal Code: Report on Conflicts With Human Rights Law*)⁵ на Südwind, неправителствена организация със седалище в Австрия, която има консултативен статут в Съвета на ООН по правата на човека, в Иран кражба, която не представлява *hadd*, а само *mazur*, се наказва с до седемдесет и четири удара с камшик (а не с ампутация, което е наказанието, предвидено за кражба *hadd*) (на стр. 17-18 от доклада).

Б. Скорошни доклади за бичуването като форма на наказание в Иран

1. Доклади на органи на ООН

42. В заключителните си бележки по третия периодичен доклад на Иран съгласно чл. 40 от Международния пакт за граждански и политически права, публикуван през ноември 2011 г. (UN Doc. [CCPR/C/IRN/CO/3](#)), Комитетът по правата на човека изразява загриженост относно „продължаващото налагане на телесни наказания, по-конкретно ампутации и бичуване за редица престъпления, включително кражба “(на стр. 4, § 16).

43. В доклада за 2012 г. на Общото събрание (UN Doc. [A/67/369](#)), първият специален докладчик относно положението на правата на човека в Иран заявява, че според предоставените му непубликувани данни „от 2002 г. са изпълнени 3766 наказания – бичуване“ (на стр. 17, § 55).

44. В доклад от март 2017 г. до Съвета по правата на човека (UN Doc. [A/HRC/34/65](#)) вторият специален докладчик относно положението на правата на човека в Иран заявява, че след нейното назначаване, тя е получила множество доклади за използването на ампутации, ослепяване и бичуване като форми на наказание (на стр. 6, § 26).

45. В доклад от март 2017 г. до Съвета по правата на човека за положението на правата на човека в Иран (UN Doc. [A/HRC/34/40](#)) Генералният секретар заявява, че „широк кръг от деяния, смятани за престъпления по Наказателния кодекс, са наказуеми чрез бичуване, включително ... кражба“. Той добавя, че не „споделя мнението на [иранското] правителство, което твърди, че ислямските наказания са

2 . *Hadd* или *hodud* (мн.ч.), дефинирано като “престъпления срещу Бог”, са престъпления, заложиени в Шариата. Престъпленията, за които Шариатът не предвижда конкретни наказания, но които се разглеждат като нарушаващи религиозни или държавни интереси, се наричат *mazur* (*ta'zir*). За *mazur* държавата обикновено е свободна да дефинира елементите на престъплението и да определи подходящото наказание (Human Rights Watch, *Codifying Repression: An Assessment of Iran's New Penal Code*, 2012, стр. 8).

3 <http://rc.majlis.ir/fa/law/show/92683?keyword=%D9%85%D8%AC%D8%A7%D8%B2%D8%A7%D8%AA>, достъп от 5 март 2019 г.

4 . <http://www.ghavanin.ir/detail.asp?id=1232>, достъп от 5 март 2019 г.

5 . http://www.iranhr.org/uploads/docs/docs_en/reportiranpenalcode.pdf, достъп от 5 март 2019 г.

ефективни, възпиращи наказания и са по-хуманни в сравнение с дългосрочното лишаване от свобода”(на стр. 5, § 23).

46. В (посмъртен) доклад от март 2018 г. до Съвета по правата на човека (UN Doc. [A/HRC/37/68](#)) вторият специален докладчик относно положението на правата на човека в Иран заявява, че според информацията, получена от нея, „в рамките на 2017 г. са издадени над 100 присъди с бичуване, а 50 са изпълнени” в Иран (на стр. 8, § 29).

47. В коментарите си по този доклад, направени също през март 2018 г. (UN Doc. [A/HRC/37/68/Add.1](#), на стр. 13), иранското правителство заявява:

„[Ф]изическите наказания, които са предвидени в законите на Ислямска република Иран, са предвидени в закон и законни и следователно те не са в противоречие с задълженията на Иран съгласно чл. 7 от Международния пакт за граждански и политически права.

Що се отнася до въпроса за използването на наказания с камшик в ислямския закон, това е разгледано и предвидено като предотвратяващо подобни престъпления и като намаляващо използването на наказания лишаване от свобода, които сами по себе си имат сериозни социални, морални и икономически последици. За съжаление това наказание е тълкувано погрешно от Запада като унижително наказание. Наказанията с удари с камшик се налагат и изпълняват като заместващо наказание за ограничени случаи и по преценка на съдията могат да бъдат заменени с парично наказание. Освен това проучванията показват, че в повечето случаи осъдените лица предпочитат да получат няколко удара с камшик, вместо да преживеят няколко месеца лишаване от свобода.”

48. В доклад от март 2018 г. до Съвета по правата на човека относно положението на правата на човека в Иран (UN Doc. [A/HRC/37/24](#)), Генералният секретар заявява, че „съдебната власт продължава да осъжда хората на жестоко, нечовешко и унижително отношение като ампутация на крайници, ослепяване и бичуване в съответствие с разпоредбите на Наказателния кодекс”(на стр. 5, § 18). Той отбелязва още, че „иранският Наказателен кодекс продължава да включва широк кръг от деяния, които могат да бъдат наказани чрез бичуване, включително ... кражба”. Той добавя, че според изявленията на съдебни служители в медиите „над 100 наказания с бичуване са постановени и поне 50 са изпълнени през 2017 г.” и че „са постановени 19 наказания за ампутация на ръце или крака и поне пет такива наказания са изпълнени”(на стр. 6, § 20).

2. Доклади от неправителствени организации

49. Според публикация на уебсайта на Центъра за права на човека в Иран “Abdorrahman Boroumand”, неправителствена организация със седалище във Вашингтон, Съединени американски щати:

“В ... Иран, поне 148 престъпления са наказуеми с бичуване. Законите, свързани с бичуването, са широки и обхващат голям спектър от деяния, признати за престъпления. Наказателният кодекс признава телесно наказание (хадд и тазир) за престъпления като ... кражба ...”⁶

50. На своя уебсайт Центърът поддържа и база данни за всички случаи, за които има налична информация, в която иранските съдилища са произнесли наказание бичуване. Той уточнява, че данните “не са изчерпателни, тъй като иранските власти не предоставят систематично или изчерпателно информация за присъди с бичуване и изпълнението им”, но че е успял да изгради базата данни, като използва „официални изявления и съобщения на иранските медии и международни и местни правозащитни организации, както и разкази на жертви и свидетели”.

6 . <https://www.iranrights.org/projects/flogging>, достъп от 5 март 2019 г.

51. Според тази база данни годишният брой на докладваните бичувания за Иран между 2000 и 2013 г. варира между 81 (през 2000 г.) и 1832 (през 2009 г.), със среден брой от 531. 1129 от всички бичувания през този период са извършени в Техеран. Прочит на данните за цялата страна, отнасящи се до периода между 2007 и 2013 г., разкрива съобщения за бичуване за различни форми на кражба и свързани престъпления, включително „джебчийство“(20 удара с камшик), “купуване на откраднати стоки”(40 удара с камшик), “счупване на катинар и кражба на предмети от магазина на съпруга ѝ”(74 удара с камшик), “кражба от кутия за дарения”(30 удара с камшик), “кражба от дванадесетгодишно момче”(15 удара с камшик), “кражба на пари”(50 удара камшик)), “кражба от афганистанци”(20 удара с камшик), “участие в джебчийство”(50 удара с камшик), “джебчийство”(74 удара с камшик), “кражба на четири гъльба”(30 удара с камшик), “кражба на кабели и електрическо оборудване”(40 удари с камшик) и “кражба на електрически кабели”(70 удара с камшик).

52. Според доклад от януари 2017 г., озаглавен Иран“: Вълна от бичуване, ампутации и други ужасяващи наказания" ("Iran: Wave of floggings, amputations and other vicious punishments"⁷ на “Амнести Интернешънъл”, “стотици хора са редовно бичувани всяка година в Иран, понякога публично”, а използването на телесни наказания, включително бичуването, е “изобилно”. В доклада се казва още, че според иранския закон повече от сто престъпления са наказуеми с бичуване, включително кражба.

53. Според доклада на “Амнести Интернешънъл” за Иран за 2017-18 г.⁸, “[д]есетки хора, включително деца, са наказани с до 100 удара с камшик за кражба и нападение, както и за ... извънбрачни отношения, посещаване на събирания с хора от различни полове, ядене на обществени места по време на Рамадан или посещаване на мирни протести. ”В доклада се посочва също, че са произнесени „[д]узини присъди за ампутация, впоследствие потвърдени от Върховния съд”.

54. Според доклад от 2012 г. (Кодифициране на репресията: Оценка на новия Наказателен кодекс на Иран / *Codifying Repression: An Assessment of Iran's New Penal Code*)⁹ на “Хюман Райтс Уоч”, по иранското право бичуване трябва да се прилага на мъж, докато той стои изправен и без дрехи (с изключение на гениталиите му, които трябва да останат покрити) и ударите не трябва да се насочват към главата, лицето или гениталиите му. От своя страна, жените трябва да бъдат бичувани, докато са седнали и дрехите им са плътно привързани към тялото (бележка под линия 7 на стр. 10).

В. Позиция на Иран във връзка с Конвенцията против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание

55. Досега 165 държави са станали страни по Конвенцията от 1984 г. срещу изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание ([1465 UNTS 85](#)). Шест други държави са я подписали, но все още не са я ратифицирали. Иран е една от 26-те държави, които не са я подписали.¹⁰

56. Според два доклада на Генералния секретар на Организацията на обединените нации относно положението на правата на човека в Иран (UN Doc. [A/63/459](#), на стр. 7,

⁷<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2017/01/iran-wave-of-floggings-amputations-and-other-vicious-punishments/>, достъп от 5 март 2019 г.

⁸ <https://www.amnesty.org/en/countries/middle-east-and-north-africa/iran/report-iran/>, достъп от 5 март 2019 г.

⁹ https://www.hrw.org/sites/default/files/reports/iran0812webwcover_0.pdf, достъп от 5 март 2019 г.

¹⁰ <http://indicators.ohchr.org/>, достъп от 5 март 2019 г.

§ 24, и UN Doc. [A/64/357](#), на стр. 9, § 29), когато иранският парламент одобрява горепосочената Конвенция през 2002 г., Съветът на пазителите отхвърля това решение, като се твърди, че това е поради конфликт с ислямските принципи.

57. Когато няколко държави призовават Иран да се присъедини към тази Конвенция по време на втория цикъл на Универсалния периодичен преглед от Съвета на ООН по правата на човека през 2014 г. (UN Doc. [A/HRC/28/12](#), на стр. 11-12), Иран отказва, заявявайки, че „[н]якои препоръки са [били] направени, без да се вземат предвид основните ценности и ислямските учения, управляващи обществото“, „противоречат съществено на Конституцията и основните закони на държавата“ и „явно противоречат на духа на сътрудничество... като използват обвинителни твърдения в двусмислен и неподходящ език с цел да предложат неприемливи презумпции и искания“ (UN Doc. [A/HRC/28/12/Add.1](#), на стр. 3-4).

58. Препоръката, направена по същия повод, Иран да измени своя Наказателен кодекс и да забрани телесните наказания (UN Doc. [A/HRC/28/12](#), на стр. 23), е отхвърлена по същия начин (UN Doc. [A/HRC/28/12/Add.1](#), на стр. 4).

Г. Международно осъждане на бичуването в Иран

59. От 2001 г. насам Общото събрание на Организацията на обединените нации последователно изразява загрижеността си (а в последното време своята „много сериозна“ и „дълбока“ загриженост), *inter alia*, за използването на бичуване като форма на наказание в Иран (вж. Резолюции на Общото събрание №56/171, 58/195, 59/205, 60/171, 61/176, 62/168, 63/191, 64/176, 65/226, 66/175, 67/182 и 68/184, всяка от които е подкрепена от България).

IV. ПРИЛОЖИМИ МЕЖДУНАРОДНИ МАТЕРИАЛИ

А. Организация на обединените нации

60. Чл. 3 § 1 от Конвенцията от 1984 г. срещу изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание ([1465 UNTS 85](#)) предвижда, че държавите - страни по тази конвенция, не трябва, *inter alia*, да екстрадират лице в друга държава, когато има сериозни основания да се счита, че то би било в опасност да бъде подложено на изтезания. За да се определи дали са налице такива основания, компетентните власти трябва да вземат под внимание *inter alia* съществуването в дадената държава на „системно повтарящи се сериозни, груби или масови нарушения на правата на човека“ (чл. 3 § 2).

61. В своя Общ коментар №4 за прилагането на този член, издаден през септември 2018 г. (UN Doc. [CAT/C/GC/4](#)), Комитетът на ООН срещу изтезанията заявява, че при вземането на решение дали лице трябва да бъде изведено от тяхната територия, държавите следва да обмислят, *inter alia*, дали то ще бъде изложено на телесно наказание, ако бъде изпратено в държава, в която такова наказание е позволено от закона (на стр. 6-7, § 29 (f)).

Б. Интерпол

62. Чл. 83 § 2 от Правилника за обработка на данни на Интерпол определя минималните „юридически“ данни, които трябва да съдържат всички червени

бюлетини, за да бъдат публикувани. Съгласно подпараграфи (b)(iii) и (iv) от тази разпоредба, тези данни трябва да включват:

“(iii) законите, обхващащи престъплението (когато е възможно и при спазване на националното законодателство или правилата, регулиращи дейността на международния орган, молещото Национално централно бюро или международната организация представят текста на съответните наказателни разпоредби); и

(iv) максималното възможно наказание ...”

63. Съгласно чл. 86 от Правилника, Генералният секретариат на Интерпол трябва да прегледа от правна гледна точка червените бюлетини, преди те да бъдат публикувани, за да се гарантира спазването на чл. 2 от Конституцията на Интерпол, който се позовава на „духа на „Всеобщата декларация за правата на човека”.

ПРАВОТО

I. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛ. 3 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

64. Жалбоподателят се оплаква, че решението да бъде екстрадиран в Иран, ако бъде изпълнено, ще го изложи на опасност от наказание, противоречащо на чл. 3 от Конвенцията, който предвижда:

“Никой не може да бъде подложен на изтезания или нечовешко или унижително отношение или наказание.”

A. Допустимост

1. Становища на страните

65. Когато обсъжда основателността на оплакването по чл. 3 от Конвенцията в първоначалното си становище, Правителството посочва, че в производството по екстрадиция нито жалбоподателят, нито неговият адвокат са се позовали на риск за неговия живот или физическа неприкосновеност или опасност от това да бъде подложен на нечовешко или унижително наказание в Иран.

66. В отговор жалбоподателят твърди, че е обърнал внимание на такъв риск в съдебното заседание за задържането на 21 декември 2016 г. Той добавя, че във всеки случай българските власти са задължени да проверят действителния текст на чл. 65б от иранския Наказателен кодекс, особено след като са се съгласили да го екстрадират в Иран при условие на взаимност, а не на основание на договор за екстрадиция.

67. В допълнителното си становище Правителството твърди, че фактът, че жалбоподателят не посочва това в производството по екстрадиция повдига въпроса дали той е изчерпал всички вътрешни правни средства за защита, както се изисква от чл. 35 § 1 от Конвенцията.

2. Преценката на Съда

68. Съгласно правило 55 от Правилника на Съда “[в]сяко възражение за недопустимост, доколкото неговият характер и обстоятелствата позволяват, трябва да бъде повдигнато от ответната Високодоговаряща страна в нейното ... становище по допустимостта на жалбата”.

69. Въпреки че в първоначалното си становище Правителството изтъква, че жалбоподателят не е повдигнал въпроса за риска от малтретиране в производството по екстрадиция, то не очертава изрично този въпрос като довод за неизчерпване. То е направило това за първи път в допълнителното становище, което представя отговор на твърденията на жалбоподателя (за сравнение, *mutatis mutandis*, *Navalnyy v. Russia* [GC], №29580/12 и 4 други, § 60-61, 15 ноември 2018 г.).

70. Това повдига въпроса дали Правителството е възпрепятствано да се позове на неизчерпване на вътрешноправните средства за защита (вж. *Dhahbi v. Italy*, № 17120/09, §§ 24-25, 8 април 2014 г.; *G.C. v. Italy*, №73869/10, §§ 36-37, 22 април 2014 г.; *Борис Костадинов срещу България*, №61701/11, § 44, 21 януари 2016 г.; и *Khlaifia and Others v. Italy* [GC], №16483/12, §§ 52-54, 15 декември 2016 г.). В настоящия случай обаче не е необходимо да се решава този въпрос (вж., *mutatis mutandis*, *Cocchiarella v. Italy* [GC], №64886/01, § 45, ЕСПЧ 2006-V; *Tănase v. Moldova* [GC], № 7/08, § 122, ЕСПЧ 2010 г., и *Mustafa Tunç and Fecire Tunç v. Turkey* [GC], № 24014/05, § 128, 14 април 2015 г.), тъй като възражението на Правителството във всички случаи трябва да бъде отхвърлено поради следните причини, специфични за настоящата жалба.

71. За да изчерпи вътрешноправните средства за защита, както се изисква от чл. 35 § 1 от Конвенцията, жалбоподателят не може просто да прибегне до средство за защита, което може да отмени оспорваната мярка на основания, които не са свързани с оплакването за нарушение на право по Конвенцията. Оплакването по Конвенцията е трябвало да бъде изтъкнато пред националните власти, поне по същество. Би било в противоречие със субсидиарния характер на механизма на Конвенцията, ако жалбоподателят, пренебрегвайки възможен аргумент по Конвенцията, се позове на някакво друго основание за възражение срещу оспорваната мярка на национално равнище и след това подаде жалба пред Съда въз основа на аргумента по Конвенцията. (вж., наред с други решения, *Azinas v. Cyprus* [GC], №56679/00, § 38, ЕСПЧ 2004-III; *Vučković and Others v. Serbia* (предварително възражение) [GC], № 17153/11 и 29 други, § 75, 25 март 2014 г.; и *Nicklinson and Lamb v. the United Kingdom* (решение за допустимост), №2478/15 и 1787/15, § 90, 23 юни 2015 г.). Правилото за изчерпване също изисква всякакви процедурни средства, които могат да предотвратят нарушаването на Конвенцията, да бъдат използвани в националното производство (вж. *Cardot v. France*, 19 март 1991 г., § 34, Серия А №200).

72. В този случай жалбоподателят и неговият адвокат, макар и да се противопоставят на екстрадицията в Иран и да обжалват решението на първа инстанция, което я разрешава, в нито един момент по време на производството в България не са се позовали на риска от наказание с бичуване в Иран. Неясното позоваване от страна на жалбоподателя на предполагаемия произвол на иранската съдебна система, направено освен това не в хода на самото производство по екстрадиция, а по време на предварителното производство, свързано с неговото задържане в очакване на екстрадиция (вж. параграф 12 по-горе), не може да се разглежда като надлежно повдигане на този въпрос. В същото време, тъй като съгласно българското законодателство рискът лицето, чието предаване се иска, да бъде подложено на изтезания или нечовешко или унижително отношение води до абсолютна забрана за екстрадиция (вж. параграф 29 по-горе), българските съдилища са задължени да се ангажират с такива аргументи и да проучат въпроса. Всъщност те вече са правили това във връзка с молби за екстрадиция в Иран (вж. параграф 37 по-горе).

73. Този пропуск обаче изглежда се дължи до голяма степен на поведението на българските власти, които представят на жалбоподателя и неговия защитник документи, удостоверяващи, че единствената форма на наказание, която може да го очаква в Иран, е лишаване от свобода (вж. параграф 18 по-горе) и действат на това основание по време на цялото производство по екстрадиция. На базата на такава официална информация, на която те би трябвало обикновено да могат да разчитат, жалбоподателят и неговият адвокат не могат да бъдат обвинени, че не се задълбочават във въпроса. Жалбоподател не може да бъде обвиняван, че не е използвал правно средство за защита, ако това се дължи на ситуация, умишлено създадена от властите (вж., *mutatis mutandis*, *Čonka v. Belgium*, №51564/99, §§ 42-46, ЕСПЧ 2002-I).

74. Очевидно жалбоподателят за първи път е узнал за риска от телесно наказание в Иран след края на производството по екстрадиция в България, когато новите му адвокати в Грузия подават жалба до този Съд от негово име и искат определяне на привременна мярка съгласно Правило 39 от Правилника на Съда (вж. параграфи 2-4 по-горе). На този етап обаче вече няма възможност въпросът да бъде разгледан от българските съдилища в светлината на новата налична информация, тъй като съгласно българското законодателство производство по екстрадиция, приключило с окончателно решение, не може да бъде възобновено при никакви обстоятелства (вж. параграф 36 по-горе).

75. С оглед на всичко това оплакването, доколкото се отнася до евентуалното телесно наказание, очакващо жалбоподателя в Иран, не може да бъде отхвърлено поради неизчерпване на вътрешноправните средства за защита. Правилото за изчерпване не е нито абсолютно, нито може да се прилага автоматично. При разглеждането на това дали е било спазено е от съществено значение да се вземат предвид конкретните обстоятелства по случая (вж. наред с други решения *Van Oosterwijck v. Belgium*, 6 ноември 1980 г., § 35, Серия А №40; *Akdivar and Others v. Turkey*, 16 септември 1996 г., § 69, Доклади за решения и определения 1996-IV; и *D.H. and Others v. the Czech Republic* [GC], №57325/00, § 116, ЕСПЧ 2007-IV).

76. Оплакването освен това не е явно необосновано по смисъла на член 35 § 3 (а) от Конвенцията или недопустимо на друго основание. Следователно то трябва да бъде обявено за допустимо.

Б. Основателност

1. Становища на страните

77. Правителството твърди, че нито един от материалите по делото за екстрадиция не би могъл да накара българските власти да подозират, че жалбоподателят ще бъде в опасност от лошо отношение, ако бъде предаден на Иран. По-конкретно, в молбата си за екстрадиция иранските власти са дали уверения в това отношение и когато са описали текста на чл. 656, ал. 4 от иранския Наказателен кодекс, не са споменали, че той предвижда и бичуване. В червениата бюлетина на Интерпол също не се посочва подобно нещо. От българските власти не може да се очаква да познават иранското наказателно право, особено след като информацията за него, предоставена от иранските власти, изглежда пълна и точна. Жалбоподателят и неговият адвокат също не са повдигнали въпроса. Неясното му изявление по време на съдебното заседание от 21 декември 2016 г. не може да бъде взето предвид, тъй като на този етап съдилищата са решавали само дали да задържат жалбоподателя до екстрадицията, а не дали да го екстрадират.

78. Жалбоподателят твърди, че българските власти са се съгласили да го екстрадират в Иран при условията на взаимност, а не съгласно договор за екстрадиция. По този начин те не са подложили молбата на иранските власти - по-конкретно частта относно наказанието, което е вероятно да му бъде наложено съгласно чл. 656 от иранския Наказателен кодекс - на надлежен контрол, въпреки че задължението за преценка на риска от лошо отношение в случай на екстрадиция произтича от собствения закон на България. Подобен контрол е особено необходим, тъй като е добре известно, че лица, обвинени и осъждани за престъпления в Иран, често са подлагани на изтезания и нечовешки и унижителни наказания, които са законни в тази държава. Някоя друга европейска държава не екстрадира хора в Иран. Според жалбоподателя рискът от това да бъде подложен на лошо отношение е реален. Във връзка с това той се позовава на доклади на "Амнести Интернешънъл" и "Хюман Райтс Уоч".

2. Преценката на Съда

(а) Общи принципи

79. Принципите, ръководещи случаи, при които извеждането от територията на Договаряща държава, независимо дали чрез екстрадиция или по друг начин, може да доведе до риск от отношение в нарушение на чл. 3 от Конвенцията в държавата по местоназначение, са установени. Те са изложени за първи път в *Soering v. the United Kingdom* (7 юли 1989 г., §§ 81-91, Серия А №161) и са повторени подробно по-скоро в *Mamatkulov and Askarov v. Turkey* ([GC], № 46827/99 и 46951/99, § 66-70, ЕСПЧ 2005-I), *Babar Ahmad and Others v. the United Kingdom* (№24027/07 и 4 други, §§ 167-79, 10 април 2012 г.), *Harkins and Edwards v. the United Kingdom* (№9146/07 и 32650/07, §§ 119-31, 17 януари 2012 г.), *Savridin Dzhurayev v. Russia* (№71386/10, §§ 148-53, ЕСПЧ 2013 г. (откъси)) и *Trabelsi v. Belgium* (№140/10, §§ 116-20, ЕСПЧ 2014 г. (откъси)), както и в решение срещу България (вж. *М.Г. срещу България*, №59297/12, §§ 74-82, 25 март 2014 г.).

80. Принципите, определящи оценката на уверенията от държавата по местоназначение, от своя страна са изчерпателно изложени в *Othman (Abu Qatada) v. the United Kingdom* (№8139/09, §§ 186-89, ЕСПЧ 2012 г. (откъси)).

(б) Приложение на тези принципи в настоящия случай

81. Едва ли има съмнение, че наказанието, за което се твърди, че очаква жалбоподателя в Иран - до седемдесет и четири удара с камшик - е в противоречие с чл. 3 от Конвенцията. Въпреки че това съображение не е приложимо в контекста на екстрадицията, където не само рискът от изтезания, но и рискът от нечовешко и унижително отношение или наказание е пречка за предаване (вж. *Babar Ahmad and Others*, §§ 169-76, и *Harkins and Edwards*, §§ 121-28, и двете цитирани по-горе), следва да се приеме, че такова наказание представлява изтезание (вж. *М.А. v. Switzerland*, № 52589/13, § 58, 18 ноември 2014 г.).

82. Основният въпрос е дали съществуват сериозни основания да се смята, че за жалбоподателя има реална опасност да бъде подложен на такова наказание. Този въпрос има два елемента. Първият е дали твърдяното престъпление, във връзка с което иранските власти искат екстрадицията на жалбоподателя, е действително наказуемо с бичуване. Вторият е дали той е в реална опасност да получи такава присъда и тя да бъде изпълнена.

83. Тъй като информацията за наказанието, което може да бъде наложено по чл. 656, ал. 4 от Наказателния кодекс на Иран, е изяснена едва след приключване на националното производство, Съдът сам трябва да извърши пълна и *ex nunc* оценка на двата горепосочени въпроса (вж. *J.K. and Others v. Sweden* [GC], №59166/12, § 83, 23 август 2016 г., с допълнителни препратки). Всъщност съгласно установената съдебна практика, ако жалбоподателят все още не е екстрадиран или депортиран, когато Съдът разглежда делото, доколко е реален рискът в държавата по местоназначение трябва да се прецени в момента на решението на Съда (вж. наред с други решения *Chahal v. the United Kingdom*, 15 ноември 1996 г., § 86, Доклади 1996-V; *Mamatkulov and Askarov*, цитирано по-горе, § 69; и *Umirov v. Russia*, №17455/11, § 93, 18 септември 2012 г.).

84. По първия въпрос трябва да се отбележи, че преди червена бюлетина от Интерпол да може да бъде публикувана, съответното Национално централно бюро трябва да предостави информация за наказателните закони, свързани с престъплението (дори и действителната им формулировка, когато е възможно) и максималното възможно наказание. (вж. параграф 62 по-горе). Текстът на разпоредбата, съгласно която жалбоподателят се преследва в Иран - чл. 656, ал. 4 от иранския Наказателен кодекс - е възпроизведен в червениата бюлетина, издадена от Националното централно бюро на Интерпол за Иран, а след това в иранската молба за екстрадиция (вж. параграфи 9 и 15 по-горе), но този текст е непълен и не посочва бичуването като форма на наказание. Българските власти не проверяват това, очевидно доверявайки се на думите на иранските институции.

85. От своя страна, в светлината на информацията, с която разполага сега, Съдът не намира причина да се съмнява, че чл. 656, ал. 4 от Наказателния кодекс на Иран предвижда наказание до седемдесет и четири удара с камшик в допълнение към лишаването от свобода. Преводът на английски език на Пета част от Кодекса, публикуван от Центъра за документиране на правата на човека в Иран, и текстът на персийски език на Пета част от Кодекса, публикуван на два уебсайта, опериращи под покровителството на иранската законодателна и съдебна власт (вж. параграфи 38-40 по-горе), потвърждават това. Това сочат също докладът на Südwind за 2014 г. и, макар и в по-малко подробности, докладите на органи на ООН и неправителствени организации (вж. параграфи 41, 42, 45, 48, 49, 52 и 53 по-горе). Освен това, макар и непряко, доказателство за това е информацията, че в Иран обичайно се налагат и изпълняват наказания с бичуване по отношение на широк кръг престъпления и че иранските власти ги смятат за легитимна форма на наказание (вж. параграфи 43, 44, 45, 46 и 47 по-горе).

86. Следващият въпрос е дали жалбоподателят е в реална опасност да получи такова наказание и то да бъде изпълнено. Решенията на българските съдилища не са от полза при тази преценка, тъй като те са работили при допускането, че единственото наказание, което може да очаква жалбоподателя в Иран, е лишаване от свобода (за сравнение, *mutatis mutandis*, *López Elorza v. Spain*, №30614/15, § 109, 12 декември 2017 г., и *X v. Sweden*, №36417/16, § 59, 9 януари 2018 г.). Информацията, с която разполагат, не е достатъчна, за да им даде възможност да заключат, че няма да има реален риск той да бъде осъден на бичуване, ако бъде екстрадиран в Иран.

87. След като разглежда въпроса в светлината на различните международни доклади, че наказанията с бичуване са обичайни в Иран (вж. параграфи 43, 44, 46, 48, 50 и 52 по-горе), и макар и неофициалната информация, че поне до 2013 г. такива наказания са налагани и изпълнени в редица случаи, отнасящи се до различни форми на кражба и свързани с тях престъпления (вж. параграф 51 по-горе), Съдът

констатира, че този риск е установен в достатъчна степен. Нищо не подсказва, че той е намалял в резултат на нови събития в Иран.

88. Този риск не може да бъде достатъчно намален от възможността жалбоподателят да бъде оправдан (вж., *mutatis mutandis*, *Soering*, цитирано по-горе, § 94). Нищо също така не подсказва, че в случай на осъждане бичуването би било извън обичайния обхват на възможностите за наказание, с които разполагат иранските съдилища при конкретните обстоятелства на неговия случай (за разлика от *King v. the United Kingdom* (решение за допустимост), №9742/07, § 19, 26 януари 2010 г., и *López Elorza*, цитирано по-горе, §§ 112-16), че той като чужденец ще бъде третиран по-снизходително или че след налагането на такова наказание, то няма да бъде изпълнено. Очевидно иранските власти не предоставят систематично информация относно налагането и изпълнението на наказания с бичуване (вж. параграф 50 по-горе). От своя страна Правителството, което е в най-добрата позиция да получи информация по тези въпроси от иранските власти, не представя на Съда никакви материали, показващи как е вероятно да се развие наказателното производство срещу жалбоподателя - например информация относно хода на производството срещу твърдения му съучастник (за разлика от *López Elorza*, цитирано по-горе, § 115), или материали, посочващи какви фактори биха могли да направляват избора на иранските съдилища за наказание в случай на осъждане (за разлика от *Soering*, цитирано по-горе, § 97, и *Al-Saadoon and Mufdhi v. the United Kingdom*, №61498/08, §§ 133-34, ЕСПЧ 2010 г.).

89. Последният въпрос, който трябва да се разгледа, е дали рискът от бичуване може да се избегне чрез уверения от иранските власти.

90. Тези власти включват в своята молба за екстрадиция уверение, изразено в общи стереотипни понятия, че жалбоподателят няма да бъде подложен на изтезания или нечовешко отношение (вж. параграф 16 по-горе). Това уверение не може да се смята за достатъчно поне поради две причини. Първо, в молбата за екстрадиция е пропуснато да се уточни, че чл. 656, ал. 4 от иранския Наказателен кодекс предвижда като вид наказание не само лишаване от свобода, но и бичуване. Това поражда дълбоки съмнения доколко може да се има доверие на иранските власти по този въпрос. На второ място изглежда, че тези власти не смятат бичуването и други форми на телесно наказание за нечовешки или унижителни. Всъщност наскоро те заявяват публично, че смятат бичуването за легитимна форма на наказание, което „е тълкувано погрешно от Запада като ... унижително“ (вж. параграф 47 по-горе). Точният смисъл на тяхното уверение в това отношение е несигурен.

91. Освен това тези въпроси поставят под съмнение дали допълнителни уверения от страна на иранските власти ще предотвратят в достатъчна степен опасността жалбоподателят да бъде подложен на наказание в нарушение на чл. 3 от Конвенцията, ако бъде екстрадиран в Иран.

92. Друг фактор, порождащ съмнение във връзка с този риск, е че Иран очевидно смята, че бичуването и другите форми на телесно наказание се отнасят до важен аспект от неговия суверенитет и правна традиция. Всъщност Иран е една от малкото държави, които дори не са подписали Конвенцията срещу изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание, и последователно отказва да направи това (вж. параграфи 55 и 56 по-горе). Иран също така изрично отказва да следва препоръките за премахване на телесните наказания от своя Наказателен кодекс (вж. параграфи 57 и 58 по-горе). Това показва, че иранските власти все още напълно възнамеряват да прибегват до такива наказания, дори в условията на силен международен натиск.

93. Освен това нищо не предполага, че спазването на каквито и да било уверения в това отношение може да бъде ефективно проверено (в сравнение с *Gayratbek Saliyev v. Russia*, №39093/13, § 66, 17 април 2014, и за разлика от *Othman (Abu Qatada)*, цитирано по-горе, §§ 203-04). Няма доказателства, че българските дипломатически служби вече са си сътрудничили с иранските власти във връзка с такива въпроси (вж. *М.Г. срещу България*, цитирано по-горе, § 94, и за разлика от *Burga Ortiz v. Germany* (решение за допустимост), № 1101/04, 16 октомври 2006 г.). По-важното е, че към уверенията срещу изтезания от страна на държава, в която те са ендемични или постоянни, следва по правило да се подхожда с повишено внимание (вж. наред с други решения *Ismoilov and Others v. Russia*, №2947/06, § 127, 24 април 2008 г.; *Yuldashev v. Russia*, № 1248/09, § 85, 8 юли 2010 г.; и *Rustamov v. Russia*, №11209/10, § 131, 3 юли 2012 г.).

94. От това следва, че решението за екстрадиция на жалбоподателя в Иран, ако бъде изпълнено, ще доведе до нарушение на чл. 3 от Конвенцията поради възможното наказание, което го очаква там.

95. С оглед на това заключение не е необходимо да се проверява дали условията на евентуалното задържане на жалбоподателя в Иран или перспективата за лошо отношение спрямо него при задържането му там също биха породили въпрос по чл. 3 от Конвенцията (вж. *Rafaa v. France*, №25393/10, § 44, 30 май 2013 г.). Освен това не е необходимо Съдът да се произнася по допустимостта и основателността на неговите оплаквания, че ако бъде екстрадиран в Иран, той би рискувал явен отказ от правосъдие и би бил дискриминиран поради това, че е християнин.

II. ТВЪРДЯНА НЕСПРАВЕДЛИВОСТ НА ПРОИЗВОДСТВОТО ПО ЕКСТРАДИЦИЯ

96. Жалбоподателят се оплаква, че производството по екстрадиция е несправедливо в нарушение на чл. 6 от Конвенцията.

97. Съгласно практиката на Съда, производството по екстрадиция не включва решаване на граждански права и задължения на засегнатото лице или на наказателно обвинение срещу него по смисъла на чл. 6 § 1 от Конвенцията (вж. наред с други решения *Mamatkulov and Askarov*, §§ 81-82, и *Trabelsi*, § 160, и двете цитирани по-горе).

98. Това оплакване следователно е несъвместимо *ratione materiae* с разпоредбите на Конвенцията по смисъла на чл. 35 § 3 (а) и трябва да бъде отхвърлено в съответствие с чл. 35, § 4.

III. ПРАВИЛО 39 ОТ ПРАВИЛНИКА НА СЪДА

99. Съгласно чл. 44 § 2 от Конвенцията, това решение няма да стане окончателно, (а) докато страните не заявят, че няма да поискат делото да бъде отнесено до Голямата камера; или (б) три месеца след неговата дата, ако не е поискано отнасяне на делото до Голямата камера; или (в) докато съставът на Голямата камера не отхвърли всяка молба за отнасяне на делото съгласно чл. 43 от Конвенцията.

100. Следователно, указанието, което Съдът е направил съгласно правило 39 от Правилника на Съда (вж. параграф 4 по-горе), трябва да остане в сила, докато това решение стане окончателно или докато Съдът не постанови последващо решение по този въпрос.

IV. ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЧЛ. 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

101. Чл. 41 от Конвенцията предвижда:

“Ако Съдът установи нарушение на Конвенцията или на Протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевшата страна.”

A. Обезщетение за вреди

102. Жалбоподателят търси 20 000 евро неимуществени вреди за психическото страдание, което е претърпял по време на задържането и в очакване на евентуалната си екстрадиция в Иран, и влошаването на здравето му, докато е задържан от българските власти.

103. Правителството счита, че претенцията е прекомерна и че констатацията за нарушение ще бъде достатъчно справедливо обезщетение.

104. Съдът констатира, че в този случай присъждането на справедливо обезщетение може да се основава само на нарушение на чл. 3 от Конвенцията във връзка с потенциалната екстрадиция на жалбоподателя в Иран. Не е налице причинно-следствена връзка между това вероятно нарушение и твърдяното страдание и здравни проблеми, понесени от него по време на задържането му в очакване на екстрадицията.

105. Тъй като българските власти са се съобразили с посочената от Съда привременна мярка (вж. параграф 4 по-горе) и се въздържат от изпълнение на решението за екстрадиция на жалбоподателя до приключването на това производство, все още не е възникнало нарушение на чл. 3. При тези обстоятелства констатацията на Съда, че решението за екстрадиция на жалбоподателя в Иран би довело, ако бъде изпълнено, до нарушение на този член, представлява достатъчно справедливо обезщетение (вж. наред с други решения *Soering*, § 127; *М.Г. срещу България*, § 102, и *Umirov*, § 160, всички цитирани по-горе).

Б. Разходи и разноси

1. Претенцията на жалбоподателя и коментарите на Правителството по нея

106. Жалбоподателят иска възстановяване на разходи в размер на 4600 евро, за които се твърди, че са направени за адвокатски хонорари, и 1760 евро, за които се твърди, че са изразходвани за преводачески и пощенски услуги. Той уточнява, че тези суми са платени от неговото семейство и приятели. В подкрепа на претенцията си той представя редица документи (споразумения за хонорари, банкови документи, фактури и т.н.), които показват, че различни трети лица са плащали суми на неговите адвокати и различни преводачи, както и за пощенски разходи.

107. Правителството твърди, че претенцията за адвокатски хонорари не е надлежно обоснована и при всички случаи е прекомерна. То посочва, че споразуменията за хонорари, представени от жалбоподателя, са сключени от друго лице, а не от жалбоподателя, и че тези споразумения са сключени само с първия му представител, г-н С. Манелидзе, който не е подписал становището, представено от името на жалбоподателя. Освен това първото споразумение за хонорари се отнася само до производството за екстрадиция, в което г-н Манелидзе не е участвал. Също така сумите, посочени в двете споразумения, възлизат общо на 10 722 грузински лари, което се равнява на 3496 евро, а не на 4600 евро, претендирани от жалбоподателя. От

своя страна, платежно нареждане от друго трето лице към адвоката на жалбоподателя в производството по екстрадиция в България не показва, че жалбоподателят сам е платил каквито и да било суми във връзка с това производство.

108. Правителството допълва, че документите в подкрепа на претенцията на жалбоподателя във връзка с разходи за превод не показват, че сумите са изразходвани за преводи, свързани с това дело, и че те също така сочат, че сумите са платени от други лица, а не от жалбоподателя. Няма индикации, че останалите платежни документи имат каквато и да било връзка със случая.

2. Преценката на Съда

109. Според практиката на Съда жалбоподател има право на възстановяване на разходи и разноски само доколкото е доказано, че те са действително и необходимо направени и са в разумен размер (вж. в скорошно решение *Merabishvili v. Georgia* [GC], №72508/13, § 370, 28 ноември 2017 г.).

110. В конкретния случай жалбоподателят не твърди или не представя каквито и да било документи, доказващи, че той самият е платил, или е имал правно задължение да плати, която и да било от сумите, за които претендира възстановяване. Изглежда, че всички разходни позиции, за които е представил подкрепящи документи, са били платени от трети страни. Точната му връзка с тези трети страни не е ясна и нищо не предполага, че той е правно обвързан да възстанови тези суми. Поради това Съдът не е убеден, че разходите са действително направени от него (вж. *mutatis mutandis*, *Öztürk v. Germany* (чл. 50), 23 октомври 1984 г., § 8, Серия А №85, и *Методиев и други срещу България*, №58088/08, § 59, 15 юни 2017 г.).

111. Следователно претенцията на жалбоподателя във връзка с разходите и разноските трябва да бъде отхвърлена изцяло.

ПО ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО

1. *Обявява* оплакването относно риска от подлагане на жалбоподателя на наказание в противоречие с чл. 3 от Конвенцията, ако бъде екстрадиран в Иран, за допустимо, и оплакването относно твърдяната несправедливост на производството по екстрадиция срещу него за недопустимо;
2. *Приема*, че ако решението за екстрадиция на жалбоподателя в Иран бъде изпълнено, ще бъде налице нарушение на чл. 3 от Конвенцията поради възможното наказание, което го очаква там;
3. *Приема*, че не е необходимо да се разглежда дали екстрадицията на жалбоподателя в Иран би породила други въпроси по чл. 3 от Конвенцията, или да се произнася по допустимостта и основателността на неговите оплаквания, че ако бъде екстрадиран в Иран, той би рискувал явен отказ от правосъдие и дискриминация;
4. *Решава* да продължи да указва на Правителството, съгласно правило 39 от Правилника на Съда, че е желателно в интерес на правилното протичане на производството да не екстрадира жалбоподателя до момента, в който това решение стане окончателно, или до следващо разпореждане;

5. *Приема*, че установяването на потенциално нарушение на чл. 3 от Конвенцията само по себе си представлява достатъчно справедливо обезщетение;
6. *Отхвърля* останалата част от иска на жалбоподателя за справедливо обезщетение.

Изготвено на английски език и оповестено писмено на 4 април 2019 г., в съответствие с правило 77 §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Клаудия Вестердик
секретар

Ангелика Нусбергер
председател